

Ἔτσι ἄχ! ἔτσι ἄμοιρη μάννα, περνᾷς τὴ γκρε-
μισμένη ζωὴ σου.

Ὁ ἥλιος πιά τὴ θερμὴν του δὲ ρίχνει,
τὰ λούλουδα δὲν ἔχουν μυρουδιά,
καμμιά χαρὰ δὲ φέρουν τὰ τραγούδια
κι οὔτε φωνιὲς δὲ χτίζουν τὰ πουλιά.

Καὶ θὰ περάσουν ὥρες, μέρες, μῆνες, χρόνια!
καὶ θάρθῃ ὁ μεγάλος αὐτὸς μάστορας, ὁ Καιρὸς, νὰ
ράβῃ τὴ σκισμένη σου καρδοῦλα, πάλι θὰ θρέψῃ
ἴσως ἡ πληγὴ τῆς, μὰ τὸ σημάδι πάντα θὰ τῆς μένῃ.
Παρίσι, Δεκεμβρίου τοῦ 909.

ΣΤΑΧΤΟΠΟΤΑ

ΒΓΗΚΑΝΕ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ ΤΟΜΟΣ Ε'

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

καὶ πουλιούνται στὸ Βιβλιοπωλεῖο «Ἑ-
στίας» δρ. 4.

ΠΕΡΙΕΧΑΜΕΝΑ :

Σὰ λάμπει ὁ ἥλιος—Μιά κριτική—Ἐνωση θὰ
πῇ δύναμη—Τρομοκρατία—Μάθησι καὶ λευτεριά—
Ὁ «Συγγραφεὺς»—Ἐπίλογος—Ἐκατὸν πενήντα—
Αἰγωνισμός γιὰ τὴ γλώσσα 1904—Ἡ γραμματικὴ
τοῦ Ροντάκη—Λευτεριά καὶ μάθησι—Τὸ ὄνειρό τοῦ
Νεεμίας—Ἐνα γράμμα—Οἱ παράδες—Διαβάζοντας
τὰ Πάτρια—Σκευοῦλες—Ἡ κλωστή—Ἐνα νό-
στιμο ἐπιχείρημα—Ξενισμός—Ταχυδρόμος, ταχυδρο-
μεῖο, πόστα—Ἐνας ἔνας—Τὶ λέγεται γλώσσα—Ἀ-
νοιχτὸ γράμμα—Τὰ βιβλία μας καὶ τὰ περιοδικὰ μας
—Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ γυναίκα—Ὁ κ. H. Krüger—
Τὸ φεγγάρι—Ἡ χημία τοῦ λαοῦ—Μαρία Ἐλένη
—Καλοσύνη καὶ Αἰθάλα—Ἀγαθὰ λόγια—Ὁ Μεσ-
σαζέλης—Τριάντα χιλιάδες φράγκα χρυσά—Πρωτο-
χρονιατικὸ—Αγάπη—Πέρα πέρα—Ὁ Νουμάς—
Γράμμα στὴ Μυριέλλα.

ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ

Η „ΔΗΚΥΘΟΣ“

(Τραγούδια. Δραχμὲς 3 προπληρωτιέες).

Βγαίνει σὲ λίγες μέρες

Συντρομητὲς γράφονται μόνο στὴν κυρία

ΒΥΣΤΑΘΙΑ Δ. ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ

Πλατεῖα Κυριακοῦ, Ἀθήνα

Κ' ἔτσι οἱ στίχοι τοῦ κ. Καβάφη ἔρχονται τόσο
τρομαχτικὰ ἥρεμοι ποὺ νοιώθεις πρὶν νάρθουν νὰ μᾶς
βροῦνε—μέσα σὲ μιὰ μεγάλη κάμερα ἔρημη, ἀγρύ-
πνησαν καὶ κλάψανε πολὺ : καὶ μᾶς ἦρθαν μόνο,
σὰν εἶδαν πὼς μποροῦν νὰ μᾶς ποῦν τὸν πόνο τους,
δίχως μὲ κανένα μελοδραματικὸ κίνημα, νὰ τὸν
θεαματοποιήσουν ἢ μὲ καμιά πομπωδικὴ ἔκφραση
νὰ ἐγγίσουν τὴν ιερὸτατὴ θλίψη του. Προσπαθεῖ νὰ
μᾶς παρηγορήσῃ γιὰ τὴ ζωὴ, νὰ μᾶς χαμογελάσῃ,
εἶναι ἥρεμος καὶ κρύβει ὅσο μπορεῖ καὶ πρὸ σπαρτιά-
τικῆς, τὸ μυστικὸ πόνο τοῦ ἑσκέλει τὰ στήθια
δ κ. Καβάφη.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ὠριότερα ἔργα τοῦ Μιχαήλ
Ἀγγελίου εἶναι μέσα στὸν Ἅγιο Πέτρο τῆς Ρώμης
τὸ ἄγαλμα τῆς Παρθένας Μαρίας ὅταν σηκώνει τὸν
πεθαμένο γιὸ τῆς ἀπάνω ἀπὸ τὸν τάφο. ἔχει τόσο
κλάψει τίς φριχτὲς μέρες τῶν Παθῶν, ποὺ τώρα
πιά τὴν ἡμέρα τῆς στερνῆ τοῦ Ἐνταφιασμοῦ κουρά-
στηκε, καταβλήθηκε, ἔλιωσε. Κρατεῖ πεθαμένο τὴ
Ζωὴ τῆς ἀπάνω στὰ χεῖρα τῆς κ' εἶναι τόσο ἥρεμη
ἀπὸ τὴν πολλὴ κούραση ποὺ θαρρεῖ καὶ χαμογελά.
Ἀριστοκρατικότερη ἔκφραση πόνου δὲν ὑπάρχει,
φαίνεται μου. Καὶ τραγικώτερη. Καὶ φαίνεται μου
ἀκόμα τίποτα ἄλλο στὸν κόσμον δὲν ξέρω νὰ μοιά-

Ο ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη δρ. 10

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δρ. χρ. 12 1/2

Γιὰ τίς ἐπαρχίαι δεχόμεστε καὶ τρέμνετε (3 δρ. τὴν τρι-
μήν) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂν δὲ στείλει μπροστὰ
τὴ συντρομὴ του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 20

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιούνται
στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κισόκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια
Ἑθν. Τράπεζα Ἑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιό-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ρόδρομου Ὁμόνοια), στὸ κισόκι Γιαννοπούλου (Χαυ-
τεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἑστίας Γ. Κολάρου καὶ
Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλὴ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-
ρεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπω-
λεῖο τοῦ κ. K. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Στρατὸς καὶ Βουλὴ—Τί γινότανε στὰ 97—
Ὁ κ. Ἀντρέας—Ὁ κ. Φυτόσοφος καὶ
ἡ καθαρεύουσα—Πανὰς καὶ Σία.

ΝΑ ΜΗ μπαίνουνε στὴ Βουλὴ οἱ ἀξιωματικοί,
μὰ νὰ μένουνε στοὺς στρατῶνες τους Νά, τί λένε,
πὼς ἀποφάσισε νὰ ζητήσῃ ὁ «Στρ. Σύνδεσμος» ἀπὸ
τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν. Κι ἂν εἶναι ἀληθινὸ αὐτό, κι ἂ
γίνει, δὲν μπορεῖ κανεὶς παρὰ νὰ συχαρεῖ τοὺς ἀξιο-
ματικούς μας ποὺ εἶδαν ἐπιτέλους τὸ σωστὸ κι ἀπο-
φασίσαν νὰποκλείσουν τοὺς στρατιωτικούς ἀπὸ τὴ
Βουλὴ.

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τοῦ «Στρ. Σύνδεσμου» τοὺς
κάνει χαλάλι τὰ καινούρια γαλόνια ποὺ μὲ τὸ
φτυὰρι τελευταῖα σκορπισθήκανε, τοὺς κάνει ἄξιους
ἀκόμα καὶ γι' ἄλλα καινούρια γαλόνια. Ἐπιτέλους
ἂς μένουνε στοὺς στρατῶνες τους κι ἂς φορτώνουν-
ται γαλόνια—σῶνε νὰ βασταῖ ἡ τσέπη μας νὰ
τοὺς πληρώνει καὶ τοὺς μιστοῦς.

Εἶναι γνωστὸ πὼς στὰ 97, ὅταν ἀκόμα ὁ Τούρκος
βρισκότανε ἔξω ἀπὸ τὴ Λαμία, οἱ ἀξιωματικοί μας, ὅσοι
πολιτευόντουσαν ἢ εἶχαν σκοπὸ νὰ πολιτευτοῦν ὑστερ' ἀπὸ
τὴν εἰρήνην, ψηφιστοῦσαν μέσα στοὺς στρατῶνες τους
κι ἀδυνατίζαν τοὺς λόγους τους, στέλλοντας τοὺς πατριώ-
τες τοὺς ἐφεδρὺς μὲ ἄδεια στὴν πατρίδα τους.

Ζεῖ τόσο πολὺ μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ κ. Καβάφη. Ἔτσι
θλιμμένη, ἔτσι σεμνὰ ἀπελπισμένη παρουσιάζεται μας
ὑστερὰ ἀπὸ ἀνάκουστο μοιρολόι ἡ ψυχὴ τοῦ κ. Κα-
βάφη, κρατώντας στὰ χεῖρα τῆς σεμνῆ καὶ ὑπομο-
νετικῆς τῆς χαρᾶς τῆς ζωῆς του. Ὅλη ἡ ποίησις τοῦ
κ. Καβάφη μᾶς δηγᾶται γιὰ κάποια μερόνυχτα,
πολὺ μακρινὰ, πολὺ μακρινὰ, ποὺ ὁ ποιητὴς πολλὴ
χαρὰ καὶ πολλὴ θλίψη θὰ αἰσθάνηκε.

Ὡς ὅτου ποὺ μιὰ μέρα :

«Χωρὶς περίσκεψη, χωρὶς λύπην, χωρὶς αἰδῶ,
μεγάλα κ' ὀνηλά τραγῶν μου ἔχισαν τείχη.
Καὶ κάθομαι καὶ ἀπελπίζομαι τώρα ἐδῶ.
Μὲ τρώγει τὴν καρδιά καὶ τὸν νοῦν αὐτὴ ἡ τύχη,
δίδει πράγματα πολλὰ ἔξω νὰ κάμω εἶχον.
Ἄ, δὲν ἐκίχην τὰ τείχη πὼς νὰ μὴν προσέξω.
Ἄλλὰ δὲν ἄκουσα ποτὲ κρότον κτιστῶν ἢ ἤχον.
Ἀνασθῆναι μ' ἐκλείσαν ἀπὸ τὸν κόσμον ἔξω.»

Καὶ δὲ διαμαρτυρήθηκε, δὲν ἐκίνησε τὸ χέρι
του γιὰ κάποια ἀντίσταση. Ἐσκυψε τὸ κεφάλι στὴ
Μοῖρα κ' ὑποτάχθηκε, μὰ δὲν παρηγορήθηκε. Ἔτσι
ἔφησε τὰ χρόνια καὶ πῆγαν καὶ χάθηκαν οἱ ὠραῖοι
καιροὶ τῆς νιότης καὶ τώρα, καὶ τώρα, σὰ νὰ τὸ

Γιατὶ ὅποιος πολιτεύεται, ὅλα τὰ μέσα τὰ θεωρεῖ ἱερά
γιὰ νὰ πετύχῃ τὸ σκοπὸ του. Οἱ ἀξιωματικοὶ μοναδικὸ
σκοπὸ τους πρέπει νὰ ἔχουν πὼς νὰ μορφώσουνε στρατὸ καὶ
γι' αὐτὸ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις μεθ' αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ διστάζει
καθόλου νὰ κάμῃ αὐτὸ ποὺ ζητάει σήμερον ὁ «Στρ. Σύν-
δεσμος».

Τ' ΕἶΝΑΙ πάλι αὐτὰ τὰ ἐξωφρενικὰ μὲ τὸν καθηγητὴ
κ. Ἀντρέαδην ; Μιλώντας, λένε, στὴν ἐξέτασι κάποιου Σα-
μιώτη φοιτητῆ γιὰ τὰ οἰκονομικὰ τῆς Σάμου, κατὰκρινε τοὺς
Σαμιώτες πολιτικούς, ποὺ μὲ τὰ ταπεινὰ προσωπικὰ τους
πάθια φέρανε τὸ ἑθνικὸ νησί στὸ σημερὸν τοῦ χάλι κ' οἱ
Σαμιώτες φοιτητῆς, λέει, ἀντὶ νὰν τὸν χεροκροτήσουνε
γιὰ τὴν εὐλιχρίειά του, τὸ ἐναντίον, θεωρηθήκανε καὶ φο-
βερίζουνε νὰ μὴν τὸν ἀρίσουνε νὰ ξαναπαράδωσι στὸ Πανέ-
πιστήμιο.

Ἡ «Ἀκρόπολις» ἔγραψε πὼς δὲ φταῖνε οἱ Σαμιώτες
φοιτητῆς, μὰ ἄλλοι, ποῦχουνε σφερό, σπρώξανε τὰ πρά-
ματα στὸ ἀποχώρητο. Ἄν εἶναι ἔτσι, πρέπει οἱ φοιτητῆς,
καὶ πρῶτοι πρῶτοι οἱ Σαμιώτες φοιτητῆς, νὰ μαζωχτοῦνε
γύρω στὸν καθηγητὴ τους καὶ νὰ βάλουν κάθε κατεργάρη
στὴ θέση του.

Ο ΦΥΤΟΣΟΦΟΣ κ. Δρακούλης μὲ τὸ θιασὸν τοῦ πήγε
στὸ Βόλο, κι ἀπὸ καὶ δὲν ξέραμε γιὰ ποῦ θὰν τοῦ δώσει,
μὲ σκοπὸ νὰ φωτίσῃ τίς ἐργατικὲς τάξεις καὶ νὰ διαδώσῃ
τίς σοσιαλιστικὲς καὶ εὐτοπαγικὲς ἰδέες του. Ὁ κ. Δρα-
κούλης εἶναι πούρος καὶ χερουσιάνος καὶ στὴν κουβέντα του
καὶ στὸ γράφισμά του. Καταντάει λοιπὸν ἀκατανόητο πὼς
θὰν τὰ καταφέρει νὰ φωτίσῃ τὸ λαὸ μὲ τὴ γλώσσα ποὺ
μεταχειρίζεται. Σοσιαλισμὸς καὶ καθαρεύουσα !.. Αὐτὸ τὸ
ἀνάποδο κι ἀταίριαστο μόνο στὸ Ρωμαϊκὸ μπορούσε νὰ
γίνει !

Ὡστόσο νά, ποὺ γίνεται κι αὐτό. Τὸ πὼς τώρα γίνε-
ται, εἶναι ἄλλο ζήτημα κι ἂ θέτε σὰς τὸ λέμε. Πάντα
μεταξὺ ρήτορα καὶ ἀκροατηρίου ὑπάρχει ἕνας τρίτος, εἶδος
ντραγουμάνος. Ὁ ντραγουμάνος λέει στοὺς ἐργάτες πὼς ὁ
τάδε κύριος, ποῦναι σοφὸς κτλ., θὰ σὰς πεῖ τὸ καὶ τὸ καὶ
νὰ προσέξτε στὰ λόγια του. Ὁ ρήτορας ἀνεβαίνει στὸ
βῆμα, ἀρχινᾷ νὰ κῆβει τίς κοῦρες του καὶ τίς ἐλληνικοῦ-
ρες του καὶ οἱ ἐργάτες... χασμουριούνται ἀπὸ τὴ συγκί-
νησι.

Αὐτό, μᾶς εἶπαν, ἔγινε τίς προάλλες στὸν Πειραιᾶ μὲ
κάποιους κύριους ποὺ κατεβήκανε ἀπὸ τὴν Ἀθῆνα καὶ μι-
λήσανε στοὺς ἐργάτες. Τὸ ἔβιο, ἐλπίζουμε, νὰ γίνῃ καὶ στὸ
Βόλο μὲ τὸν κ. Δρακούλη.

ΕΝΑ ἄλλο, ποὺ μπορεῖ κανεὶς καὶ γι' αὐτὸ νὰ συχα-
ρεῖ τὸ «Στρ. Σύνδεσμος», εἶναι ἡ ἀπόφασις ποὺ πήρε νὰ
ζητήσῃ νὰ καταργηθῇ ἀπὸ τὸν καινούριον ὀργανισμὸν τοῦ
Στρατοῦ ἡ γελοία ἐκείνη διάταξις ποὺ διόριζε τρεῖς ποιν-
τικὲς στρατιωτικὰς μὲ τὸν τίτλον «Ἐθνικὸς ποιητῆς» καὶ μὲ
βαθμὸ καὶ μιστὸ λοχαγῶς.

Ὁ κ. Φωκ. Πανάς, ὁ κ. Μηνᾶς Τραμπακουλόπουλος

μετχνισίονει, σὰ νὰ λυπᾶται :

...Στοῦ καφενείου τοῦ βοερού τὸ μέσα μέρος
μὲ μιὰν ἐφημερίδα ἐμπρὸς του, χωρὶς συντροφιὰ.

Καὶ μὲς στῶν ὠθίων γηραιῶν τὴν καταφρόνια
σκέπτεται πόσο λίγο χάριξε τὰ χρόνια
ποῦ εἶχε καὶ δύναμη, καὶ λόγο κ' ἐμορφιά.

Ἔρεει ποὺ γέραςε πολὺ τὸ νοιώθει, τὸ κυτᾶει.
Κ' ἐν τούτοις ὁ καιρὸς ποὺ ἦταν νέος μοιάζει
σὰν χθές. Τί διάστημα μικρὸ, τί διάστημα μικρὸ.

Καὶ συλλογιέται ἡ φρόνησις πὼς τὸν ἐγέλα
καὶ πὼς τῆς ἐμπιστεύονταν πάντα—τί τρέλλα !
τὴν ψεύτρα ποὺ ἔλεγε : «Ἀἰετο. Ἐχεις πολὺν καιρὸ».

Θυμᾶται ὁρμὲς ποὺ βάσταγε καὶ πόση
χαρὰ θυσιάζε. Τὴν ἀμνηστὴν του γνῶσις
κάθ' ἐκκαιρία χαμένη τώρα τὴν ἐμπαίζει.

...Μὰ ἀπ' τὸ πολὺ νὰ σκέπτεται καὶ νὰ θυμᾶται
ὁ γέρος ἐξαίσιοις. Κι' ἀποκοιμᾶται
στοῦ καφενείου ἀκουμπισμένος τὸ τραπέζι.»

Μὰ πόσο ἄργα ! Πόσο ἄργα τὸ ἀντιλαμβάνεται
αὐτὸ ὁ Ποιητὴς καὶ πόσο εἶναι περιῶδον τὸ παρὰ-